رویکرد

آتش‌بس در یمن با تهدید سعودی‌ها آغاز شد

آتش‌بس مورد توافق در یمن در حالی از بامداد دوشنبه اجرایی شد که درگیری‌های روز یک‌شنبه و تهدید تازه ائتلاف سعودی ابهام‌های تازه‌ای درباره سرنوشت این آتش‌بس ایجاد کرد.

ساعت ۱:۳۰ بامداد به وقت محلی دور جدیدی از آتش‌بس در یمن که به ابتکار سازمان ملل متحد مورد موافقت طرف‌های درگیر در این جنگ قرار گرفت برقرار شد تا شاید امیدها برای پایان تجاوز رژیم آل سعود و برخی کشورهای عربی به این کشور فقیر افزایش یابد. با این حال ائتلاف عربی تحت رهبری عربستان سعودی دربیانیه‌ای تهدید کرد حق پاسخگویی به هرگونه حمله‌ای در دوره آتش‌بس را برای خود محفوظ می‌داند، البته سرتیپ احمد العسیری سخنگوی نیروهای ائتلاف تحت رهبری عربستان سعودی اعلام کرد که فرماندهی ائتلاف به آتش‌بس در یمن پایبند خواهد بود. وی در عین حال تهدید کرد که نیروهای ائتلاف واکنش به هرگونه نقض آتش‌بس را برای خود محفوظ می‌دارد. همزمان با این تهدید، رسانه‌های عربی از جمله الجزیره در زمینه‌سازی برای حملات آتی ائتلاف عربی، مدعی نقض زودهنگام آتش‌بس توسط انصارالله شدند. در همین راستا پایگاه خبری «خبر»، گزارش داد که جنگنده‌های سعودی بخش‌هایی از تعز را هدف قرار داده‌اند و در آسمان صنعاء و الحدیده پرواز کرده‌اند.

همچنین شبکه خبری «المیادین»، گزارش داد که جنگنده‌های عربستان چندین بار بر فراز منزل شیخ «احمد صبر» یکی از سران حزب‌العمل یمن در منطقه نهم شمال شرق صنعاء پرواز کرده‌اند. تاکنون چندین بار تلاش برای رفع مناقشه یمن که موجب یک بحران انسانی در فقیرترین کشور عربی شده است، با شکست روبه‌رو شده و تهدیدهای جدید سعودی‌ها موفقیت آتش‌بس جدید را نیز در هاله‌ای از ابهام قرار داده است. با گذشت یک سال از تجاوز ائتلاف تحت رهبری عربستان به یمن، مقاومت مردم در برابر حملات همچنان ادامه دارد. همچنین خبرگزاری روسی «اسپوتنیک» به نقل از یک مقام آگاه اعلام کرد، ابوظبی چهار روز است که نزدیک به ۸۰ درصد نیروهایش در پایگاه نظامی «التداوین» واقع در میان دو استان مأرب و الجوف در شمال یمن را عقب کشیده و فقط ۱۵ تا ۲۰ درصد از نیروهایش که در قالب ائتلاف سعودی علیه یمن شرکت کرده‌اند در این پایگاه باقی مانده‌اند.

■ ظریف: از آتش‌بس یمن استقبال می‌کنیم

محمدجواد ظریف در دیدار آنتی کایکونن رئیس کمیته روابط خارجی پارلمان فنلاند با بیان این مطلب در ادامه افزود: ما همچنین از روند تحولات جاری در یمن برای نیل به آتش‌بس استقبال می‌کنیم و راه‌حل بحران را از ابتدا راه حل بحران نظامی و هدف قراردادن مردم مظلوم یمن ندانسته و نمی‌دانیم. ظریف با اشاره به تحولات یمن و عراق و سوریه اظهار داشت: رفع مخاطرات ناشی از افراط گرایی با اراده واقعی و گام‌های عملی برای بستن راه‌های تحرک عناصر و گروه‌های افراطی و تروریستی در سوریه برداشته خواهد شد. همچنین اسماعیل ولد شیخ احمد هم از برقراری آتش‌بس و توقف درگیری‌ها در یمن استقبال کرد و از گروه‌های درگیر و جامعه جهانی خواست به حمایت از آتش‌بس ادامه دهند. وی افزود: این آتش‌بس اساسی و لازم است و دیگر نباید اجازه داد که در یمن افراد بیشتری کشته شوند. فرستاده سازمان ملل از دو طرف درگیر خواست به بندهای توافقنامه آتش‌بس و شروط آن احترام بگذارند و آتش‌بس را فرصتی برای کمک‌رسانی به غیرنظامیان یمنی دانست.

پرونده

مهر اسرائیلی بر جزایر اهدایی مصر به عربستان

موافقت ریاست جمهوری مصر با تحویل حاکمیت دو جزیره راهبردی در دهانه خلیج عقبه به عربستان سعودی، هدیه بسیار ارزشمندی برای ملک سلمان محسوب می‌شود؛ هدیه‌ای که مهر اسرائیلی روی آن حک شده و خشم مردم مصر را به همراه داشته است.

به گزارش «جوان»، تصمیم عبدالفتاح برای واگذاری جزایر صنافیر و تیران به عربستان سعودی با واکنش گسترده فعالان و مردم مصر مواجه شده است. نیویورک تایمز گزارش داد در شبکه‌های اجتماعی منتقدان السیسی او را «عواد» می‌خوانند. عواد شخصیتی منفوری در یکی از شعرهای قدیمی مصر است که سرزمین خودش را فروخته است. «نجاد البرعی» فعال حقوقی مصری در صفحه خود نوشت: «دیگران به عنوان هدیه نشان یا شمشیر طلا یا حتی دکترای افتخاری می‌دهند، این نخستین بار است که می‌بینم جزایر و اراضی کشور هدیه داده می‌شود، می‌دانید که نیروهای بین‌المللی در این جزایر مستقر هستند؟!» حمدین صباحی نامزد سابق ریاست جمهوری مصر و مؤسس جریان مردمی در صفحه فیس بوک خود نوشت: «بر اساس توافق مربوط به اول اکتبر سال ۱۹۰۶ که بین دولت عثمانی و مصر امضا شد، جزیره تیران و صنافیر جزء جدایی ناپذیر دولت مصر است و مصر حتی در زمان درگیری عربی و اسرائیلی و پس از آن اشغال فلسطین و امضای توافقنامه‌ها همچنان بر این دو جزیره حاکمیت دارد و به موجب توافقنامه کمپ دیوید این دو جزیره در مالکیت و حاکمیت مصر قرار گرفت.» این جزایر خشک و خالی از سکنه هستند اما به دلیل قرار گرفتن در دهانه خلیج عقبه، جایی که رژیم صهیونیستی و اردن سرمایه‌گذاری زیادی کرده‌اند، از اهمیت راهبردی بنیادینی برخوردار هستند. در سال ۱۹۵۰ عربستان سعودی که نگران بود اسرائیلی‌ها این جزایر را اشغال کنند، کنترل آن را به مصر واگذار کردند. تحلیلگران نیز موافق هستند که اقدام کابینه مصر قابل درک نیست. سامر شهتا، استاد دانشگاه اکلاهما به نیویورک تایمز گفته است: «هر چقدر شرایط قانونی باشد این اقدام فی‌النفسه وحشتناک است. مسلمان به مصر می‌آید و میلیاردها دلار از طریق کمک و سرمایه‌گذاری متعهد می‌شود، در عوض از این جزایر دست برداشته می‌شود، این امر برای خیلی از مصری‌ها این باور را ایجاد خواهد کرد که رئیس جمهور در حال فروختن خاک به ریال‌های سعودی است.» در جریان سفر سلمان به قاهره، مقامات عربستان و مصر دست کم ۱۵ توافقنامه از جمله معامله نفتی به ارزش ۲۲ میلیارد دلار امضا کردند. عادل الجبیر، وزیر امور خارجه عربستان در واکنش به اعتراضات مصری‌ها گفت: «به نحوی درباره این دو جزیره سخن گفته شده بود که گویی آن را اشغال کرده‌ایم، در حالی که این جزایر در اصل سعودی بود و به کشور بازگشت. اجازه داده شد که از آن استفاده شود، سپس پس گرفته شد و هیچ منازعه یا جدالی درباره آن به وقوع نپیوست.»

■ دست‌های اسرائیلی

مشخص است به دلیل اهمیتی که رژیم صهیونیستی برای خلیج عقبه قائل است، حاکمیت مصر بدون اجازه و رضایت تل‌آویو نمی‌توانست این دو جزیره را به عربستان سعودی واگذار کند. روزنامه الاهرام روز دوشنبه نوشت که تماس‌هایی «میان مصر و اسرائیل اخیراً انجام شد که در جریان آن، طرف مصری طرف اسرائیلی را در جریان تحولات به ویژه اقدام مصر و عربستان در زمینه امضای توافقنامه تعیین مرزهای دریایی در خلیج عقبه و نتایج امضای این توافق در نقض توافق صلح امضا شده بین مصر و اسرائیل در سال ۱۹۷۹ قرار داد.» براساس این گزارش، عربستان متعهد شده که همانند مصر به توافق ۱۹۷۹ احترام بگذارد. در صورت موافقت طرف اسرائیلی با این امر، توافق تعیین مرزهای دریایی میان مصر و عربستان به منزله اصلاح معاهده صلح مصر و رژیم صهیونیستی خواهد بود که تغییر در آن لازمه تصویب کنست است. رسانه‌های رژیم صهیونیستی اعلام کردند که این رژیم مخالفتی با اعطای جزایر صنافیر و تیران به عربستان از سوی مصر نداشته و فقط باید معاهده صلح در کنست تغییر کند. یورام میتال تحلیلگر مسائل مصر در دانشگاه بین گوریون به نشریه صهیونیستی «هاآرتص» گفت که با توجه به وضعیت متغیر منطقه و محکم شدن روابط مصر، اسرائیل و عربستان سعودی، اسرائیلی‌ها هیچ دلیل واقعی برای مخالفت با طرح مذکور را نخواهند داشت.

فشارها برای از طبقه‌بندی خارج کردن اسناد ارتباط عربستان با ۱۱سپتامبر در آستانه سفر رئیس‌جمهور امریکا به ریاض بیشتر شد

انتشار اسناد ۱۱سپتامبر سعودی منتظر موافقت اوباما

گزارش یک

روح‌الله صالحی

در آستانه سفر رئیس‌جمهور امریکا به عربستان، کاخ سفید و مقامات اطلاعاتی امریکا در تلاشند اسناد ۲۸ صفحه‌ای را از حالت محرمانه خارج کنند، اسنادی که گفته می‌شود می‌تواند از حمایت عربستان سعودی از هواپیماربایان حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر پرده بردارد.

با گذشت ۱۵ سال از حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر قرار است اسنادی منتشر شود که نشان می‌دهد، عربستان در این حملات نقش داشته است. هرچند مقامات وقت امریکا بارها اعلام کرده‌اند که اسنادی دال بر دست داشتن سعودی‌ها در حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، وجود ندارد اما مقامات امریکا می‌گویند اسنادی وجود دارد که همدستی سعودی‌ها در این حملات را افشا می‌کند. باب گراهام، سناتور سابق امریکا که طرفدار جدی از طبقه‌بندی خارج شدن این اسناد است، یک‌شنبه شب در گفت‌وگو با برنامه ۶۰ دقیقه «سی بی اس» گفت: «این اطلاعات محرمانه شبکه‌ای از افراد را که از هواپیماربایان حملات ۱۱ سپتامبر حمایت کرده‌اند، مشخص می‌کند. این هواپیماربایان به‌وسیله عربستان سعودی و مؤسسات خیریه و افراد ثروتمند این کشور حمایت می‌شدند.» گراهام تأکید کرد: «باور اینکه ۱۹ نفر که بیشتر آنها انگلیسی صحبت نمی‌کنند و پیش از این در امریکا نبوده‌اند و حتی تحصیلات دبیرستانی هم ندارند، توانسته باشند بدون حمایت از داخل امریکا این حمله پیچیده را انجام دهند، غیرمنطقی است.» گراهام در این برنامه گفت که خانواده‌های قربانیان، سالگرد ۱۱ سپتامبر را بدون انتشار کامل همدستانی که منجر به این حادثه شدند نمی‌خواهند و معتقدند باید نام کسانی که در این حادثه نقش داشتند، افشا شود. در ژوئیه ۲۰۱۵، آژانس اطلاعات مرکزی امریکا (سیا) گزارشی ۴۹۵ صفحه‌ای از حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ منتشر کرد که ۲۸ صفحه از آن که حاوی پرونده‌های بسیار محرمانه درباره ارتباط ریاض با حملات ۱۱ سپتامبر بود، مخدوش شده بود و به همین منظور دو ماه بعد برخی سناتورها از جمله گراهام اعلام کردند که این اسناد مخدوش شده نشان می‌دهد عربستان در حادثه ۱۱ سپتامبر دست داشته است و از همان زمان نمایندگان کنگره به دنبال این بودند تا با فشار به دولت باراک اوباما، رئیس جمهور امریکا این اسناد را از حالت طبقه‌بندی شده خارج کنند تا همدستان واقعی حملات ۱۱ سپتامبر برملا شوند. اقدام نمایندگان کنگره و کاخ سفید برای برملا کردن نقش عربستان در این حادثه در شرایطی است که باراک اوباما قرار است در روزهای آینده برای دیدار با مقامات سعودی به عربستان سفر کند.

■ پیوند نزدیک بوش با سعودی

باب گراهام در ادامه سخنان خود درباره اینکه چرا این اسناد در دوره جورج بوش، رئیس جمهور سابق امریکا مخدوش شد، تأکید کرد: «خانواده بوش پیوندهای نزدیکی با خاندان سعودی داشتند و انتشار آن صفحات عمومی شرم‌آور بود. اما اوباما آزادی بیشتری دارد تا بر اساس منافع امنیت ملی تصمیم بگیرد، او ممکن است تمایل بیشتری داشته باشد تا به خاندان سعودی فشار بیاورد.» این اسناد ۲۸ صفحه‌ای از گزارشی درباره حملات ۱۱ سپتامبر در سال ۲۰۰۳ توسط دولت جورج بوش، در راستای منافع امنیت ملی امریکا حذف شد. اسناد همدستی عربستان در حملات ۱۱ سپتامبر در حالی است که دولت وقت امریکا به بهانه مقابله با تروریسم بین‌المللی به افغانستان لشکر کشید و سرمنشأ و حامی اصلی تروریسم جهانی یعنی عربستان را نادیده گرفت.

■ «اف‌بی‌آی» مانع افشای اسناد

پورتر گاس، رئیس مشترک پرونده بازجویی درباره حملات ۱۱ سپتامبر گفت که «اف‌بی‌آی» در آن زمان مانع آشکارسازی این اسناد شده است. گاس که بعدها ریاست سیا را برعهده گرفت به برنامه ۶۰ دقیقه سی بی اس، گفت که دلیلی نمی‌دید که آن موقع یا همین حالا این اسناد مورد محافظت قرار گیرد. گاس گفته است که به همراه گراهام با مدیر اف‌بی‌آی دیدار کردند تا بتوانند او را متقاعد به آشکارسازی این اسناد کنند که موفق نشدند. همچنین کوین بَرت، از اعضای برجسته تیم علمی تحقیقات ۱۱ سپتامبر در ماه ژوئیه ۲۰۱۵، گفته بود که انتشار ۲۸ صفحه منتشر نشده از گزارش کمیسیون ۱۱ سپتامبر رسوایی بزرگی را برملا می‌کند. همچنین تیم رومر، نماینده سابق کنگره که عضوی از کمیته مشترک بود، می‌گوید که انتشار این اسناد نظر مردم را دگرگون خواهد کرد. او از انور الاولاکی امام جماعت مسجدی در سان دیاگو که چند سال بعد توسط پهپادهای امریکا در یمن کشته شد، نام می‌برد که در ۱۱ سپتامبر نقش داشت. در ماه آگوست ۲۰۱۵، سین کارتر، وکیل خانواده قربانیان حادثه ۱۱ سپتامبر به رسانه‌ها اعلام کرد که شواهدی وجود دارد مبنی بر اینکه افرادی در داخل حکومت عربستان، به هواپیماربایان کمک کرده‌اند. به گفته وی، این افراد به هواپیماربایانی که نمی‌توانسته‌اند انگلیسی صحبت کنند، کمک کرده‌اند تا پس از ورود به امریکا، مکانی برای اسکان در سن‌دیگو بیابند. بر اساس گزارش سازمان‌های اطلاعاتی امریکا، ۱۵ نفر از مجموع ۱۹ هواپیماربا در قضیه ۱۱ سپتامبر تابعیت سعودی داشته‌اند، با این حال ریاض می‌گوید از این حملات خبر نداشته و هیچ کمکی هم به این افراد نکرده است.

■ فشار به دولت اوباما

هرچند تعداد محدودی از اعضای دو حزب دموکرات و جمهوریخواه به این اسناد محرمانه دسترسی دارند، ولی براساس گزارش شبکه سی‌بی‌اس، یک تلاشی از سوی والتر جونز، نماینده جمهوریخواه از ایالت کارولینای شمالی و استفان لینچ دموکرات نماینده ایالت ماساچوست درحال انجام است و اصرار دارند اعضای کنگره این صفحات را بخوانند و یکبار دیگر تلاش می‌کنند تا با تصویب یک لایحه برای فشار به دولت اوباما، این اسناد را از حالت طبقه‌بندی شده خارج کنند. مقامات امریکایی همواره اعلام کرده‌اند که این حملات از سوی تروریست‌های القاعده انجام شده است ولی بسیاری از کارشناسان درباره مسئول اصلی این حادثه تردید دارند. برخی ناظران بر این باورند که عناصر متقلب در دولت امریکا حملات ۱۱ سپتامبر را سازماندهی کرده یا دست کم مشوق اجرای آن شدند تا بدین ترتیب سیاست‌های خود را در خاورمیانه پیاده کنند. علاوه بر دموکرات‌ها که سعی دارند با افشای این اسناد رسوایی دیگری را برای عربستان در جهان رقم بزنند، نامزدهای جمهوریخواه ریاست جمهوری امریکا نیز به دست داشتن سعودی‌ها در حادثه ۱۱ سپتامبر اذعان دارند. دونالد ترامپ، نامزد پیشتاز جمهوریخواهان ماه فوریه در سخنانی در برنامه فاکس‌اند فرندز درباره حوادث ۱۱ سپتامبر گفت: «چه کسی مرکز تجارت جهانی را به هوا فرستاد؟ این کار، کار عراقی‌ها نبود، کار سعودی‌ها بود، اسناد را باز کنید، نگاهی به عربستان بیندازید.»

دیپلماسی

تشدید دیپلماسی سوریه با سفر دی میستورا به دمشق و تهران

همزمان با ورود استفان دی‌میستورا، نماینده سازمان ملل در امور سوریه به دمشق، دولت سوریه آمادگی خود را برای شرکت در مذاکرات ژنو از ۱۵ آوریل به دلیل همزمانی آن با زمان برگزاری انتخابات پارلمانی این کشور اعلام کرد.

به گزارش ایسنا، استفان دی‌میستورا، فرستاده سازمان ملل به سوریه یک‌شنبه شب وارد دمشق شد و روز دوشنبه با ولید معلم، وزیر خارجه سوریه دیدار کرد. دی‌میستورا برای رایزنی درباره ازسرگیری مذاکرات ژنو به دمشق سفر کرده است و قرار است سفری به تهران نیز داشته باشد. در همین راستا، فیصل مقداد، معاون وزیر خارجه سوریه دوشنبه به خبرگزاری «ایتارتاس» روسیه گفت: «معلم و دی‌میستورا درباره مسائل مربوط به مذاکرات ژنو صحبت خواهند کرد.» وی دیدار دی‌میستورا با برخی از نمایندگان مخالفان سوریه و تعدادی از سفرای خارجی در دمشق را بعید ندانست. مقداد همچنین تأکید کرد: ما به سازمان ملل اعلام کرده‌ایم که هیئت دولت سوریه آماده شرکت در مذاکرات ژنو از ۱۵ آوریل به دلیل انتخابات پارلمانی است. انتخابات پارلمانی سوریه قرار است روز ۱۳ آوریل جاری (چهارشنبه ۲۵ فروردین) آغاز شود. مذاکرات صلح سوریه نیز روز چهارشنبه از سر گرفته می‌شود. فرستاده سازمان ملل به سوریه پیش از سفر به دمشق، به اردن رفته و با مقامات این کشور درباره مذاکرات صلح سوریه بحث و گفت‌وگو کرد. به گزارش شبکه خبری روسیا الیوم، استفان دی‌میستورا، در سفرش به اردن با ناصر جوده، وزیر خارجه این کشور دیدار و درباره آخرین تحولات سوریه و تلاش‌های صورت گرفته برای رسیدن به توافق بر سر روند انتقال سیاسی بحث و گفت‌وگو کرد. دو طرف درباره ازسرگیری مذاکرات ژنو برای حل بحران سوریه بحث و گفت‌وگو کردند. از سوی دیگر، وزارت امور خارجه روسیه با انتشار بیانیه‌ای از تماس تلفنی سرگئی لاوروف، رئیس دستگاه دیپلماسی این کشور و جان کری، همتای امریکایی وی خبر داد. بر اساس این بیانیه دو طرف در این گفت‌وگوی تلفنی بر اهمیت افزایش همکاری‌های دوجانبه با هدف اطمینان حاصل کردن از برقراری آتش‌بس در سوریه تأکید کردند. وزیر امور خارجه روسیه و همتای امریکایی وی در بررسی‌های خود درباره آخرین تحولات سوریه اعلام کردند که همکاری میان مسکو و واشنگتن در راستای حفظ آتش‌بس بسیار مهم است.

گزارش ۲

وزارت خارجه ایران اعلام کرد که مرحله اول توافقات ایران و روسیه درباره سامانه اس-۳۰۰ اجرایی شده است ولی سخنگوی کرملین حاضر نشد این خبر را تأیید یا تکذیب کند: «اظهار نظر نمی‌کنیم.»

ورود توافق اس-۳۰۰ به فاز اجرا

کرملین خبر ورود اولین محموله اس-۳۰۰ به ایران را تکذیب نکرد

به گزارش «جوان»، صبح دیروز رسانه‌های ایرانی از قول جابر انصاری سخنگوی وزارت خارجه نقل کردند که اولین بخش سامانه دفاع هوایی اس-۳۰۰ از طریق انزلی وارد ایران شده است. ساعتی بعد نیز تصاویری تأیید نشده در شبکه‌های اجتماعی از حمل این سامانه منتشر شد ولی وزارت خارجه ایران بلافاصله خبر ورود اولین بخش اس-۳۰۰ به ایران را «غیردقیق» ارزیابی و تأکید کرد که سخنگوی وزارت خارجه از «اجرای مرحله نخست توافقات ایران و روسیه» سخن گفته است. وزارت خارجه توضیح نداده منظور از اجرای مرحله اول توافقات بین ایران و روسیه چیست و ظاهراً ابهام در این خصوص عمدی است، به خصوص که خبرگزاری تاس روسیه ساعاتی بعد، گزارش کرد که دیمیتری پسکوف سخنگوی کرملین حاضر به تأیید یا تکذیب خبر ورود اولین محموله اس-۳۰۰ها به ایران نشده و گفته: «من این را بدون اظهار نظر می‌گذارم.» برخی ناظران حدس می‌زنند نحوه اظهار نظر سخنگوی وزارت خارجه و واکنش کرملین، نشان می‌دهد که روس‌ها برخی قطعات این سامانه را به ایران ارسال کرده‌اند ولی به دلایل امنیتی خواستار علنی شدن آن نیستند. دو منبع مطلع نزدیک به «جوان» نیز این حدس و گمان را تأیید می‌کنند. اواخر بهمن ماه ۱۳۹۴ نیز همزمان با سفر حسین دهقان وزیر دفاع ایران به روسیه، خبر تحویل اس-۳۰۰ها به ایران منتشر شد ولی یک روز بعد، دیمیتری پسکوف گفت: «مبلغ توافق به طور کامل پرداخت نشده است، بنابراین زود است که درباره تاریخ مشخص تحویل صحبت کنیم.» این در حالی است مقام‌های رسمی روس، خبر دیروز رسانه‌های ایران درباره ورود بخش‌هایی از اس-۳۰۰ها به کشور را تکذیب نکرده‌اند. برخی منابع خبری در جریان سفر بهمن‌ماه قبل سردار دهقان به مسکو، گزارش کرده بودند که یک هیئت رژیم صهیونیستی به سرپرستی دور گولد مدیرکل وزارت خارجه این رژیم به مسکو سفر کرده و تعویق تحویل را با فشار اسرائیلی‌ها مرتبط دانستند. دیروز هم بلافاصله بعد از موضع گیری جابر انصاری سخنگوی وزارت خارجه، رادیو رژیم صهیونیستی به نقل از منابع آگاه گزارش کرد که بنیامین نتانیاهو در ماه جاری برای ملاقات با پوتین به روسیه می‌رود. سامانه پدافندی اس-۳۰۰ که می‌تواند چندین هدف (از جمله موشک بالستیک) را در فاصله ۱۵۰ کیلومتری و ارتفاع ۲۷ کیلومتری نابود کند، به شکل قابل توجهی معادلات دفاعی را به سود ایران تغییر می‌دهد و به همین خاطر، اسرائیلی‌ها طی ۹ سال گذشته چندین بار از روس‌ها خواسته بودند که این سیستم پیشرفته را به ایران تحویل ندهد ولی ولادیمیر پوتین ۲۴فروردین سال ۹۴ با صدور حکمی، ممنوعیت تحویل این سامانه دفاعی به ایران را لغو کرد. روس‌ها بر اساس قرارداد سال ۲۰۰۷ باید دست‌کم پنج سامانه دفاع هوایی اس-۳۰۰ را به ایران تحویل می‌دادند ولی روسیه دوران مدودف، در سال ۲۰۱۰ به بهانه قطعنامه‌های تحریمی شورای امنیت سازمان ملل علیه ایران تحویل آن را متوقف کرد. «اینترفکس» بهمن ماه گزارش کرده بود که خرید سامانه ضدهوایی «اس-۴۰۰» نیز در گفت‌وگوهای حسین دهقان وزیر دفاع ایران با مقام‌های روسیه مطرح شده و روزنامه روسی «کامرسانت» همان موقع در گزارشی نوشت که ایران در نظر دارد جنگنده‌های چند منظوره سوخو-۳۰ اس‌ام، جنگنده‌های آموزشی پیشرفته یاک-۱۳۰، جنگنده‌های سبک، هلیکوپترهای ترابری ام آی-۱۷ و ام آی-۸، سامانه پدافند موشکی ساحلی سیار کا-۳۰۰ پی و زیردریایی‌های دیزلی-الکتریکی از روسیه خریداری کند؛ اقلامی که ارزش آنها به بیش از ۸ میلیارد دلار می‌رسد.

نگاه

احمد کاظم‌زاده

خطر نهادینگی وهابیت در الازهر

آنچه این روزها درباره نتایج سفر ملک سلمان پادشاه عربستان و هیئت همراه به مصر گفته می‌شود ظاهر و باطنی کاملاً متفاوت دارد، اگرچه ظاهر این سفر فضای خوشبینانه از چشم‌انداز روابط دو کشور ترسیم می‌کند اما هرچه درباره باطن (به مفهوم ابعاد اعلام نشده این توافقات یا امکان اجرایی و عملیاتی شدن آن) دقت و تمرکز شود از فضای خوشبینی کاسته و بر عمق و گستره تردیدها افزوده می‌شود. شکاف بین ظاهر و باطن یا ابعاد اعلامی و غیراعلامی این مقوله در مواردی که جنبه فرهنگی و دینی دارد به مراتب بیشتر است. برای مثال احمد طیب شیخ الازهر از ملک سلمان به سبب تقبل هزینه بازسازی جامع الازهر و نیز آنچه وی آن را «تلاش شاه سعودی برای وحدت امت اسلامی نامید» قدردانی کرد و از مصر و عربستان به عنوان دو ستون بزرگ خیمه عربی نام برد. این اظهارات در حالی ابراز می‌شود که بین دو قرائت الازهر و وهابیت (به عنوان جریان فکری و دینی غالب بر عربستان) از اسلام تفاوت شکلی و ماهوی زیادی وجود دارد و درحالی که مؤسسه الازهر قرائتی متساهل گونه از اسلام را بین اهل سنت ترویج می‌دهد و در عین حال با مکاتب غیرسنی نیز سر منازعه ندارد اما درست برعکس فرقه وهابیت قرائت تکفیری از اسلام را ترویج و گسترش می‌دهد و در چنین شرایطی باید دید که کمک‌های مالی عربستان به مؤسسه الازهر با چه قصد و نیتی صورت می‌گیرد؟! آیا واقعاً هدف این است که از ظرفیت این مؤسسه برای نشر و گسترش اسلام بر اساس قرائت خود مؤسسه و خط مشی گذشته آن استفاده شود یا اینکه از مشکلات مالی این مؤسسه برای ترویج و تقویت گرایش وهابیت و سلفی گری استفاده شود؟ هر چند پاسخ این سؤال هنوز به‌درستی مشخص نیست اما تجربه نشان می‌دهد که رویکرد عربستان در خلال چند دهه گذشته بر تقویت و ترویج وهابیت در سراسر جهان مبتنی بوده است و همین امر یکی از عوامل گسترش تروریسم تکفیری در جهان و از جمله در منطقه بوده است که دامنه آن اکنون به سینای مصر نیز گسترش یافته است و شاخه مصری داعش در چند ماه اخیر به رشته حملات مرگبار در این منطقه دست زده است. از این دید کمک مالی عربستان به مؤسسه الازهر یا وعده آن به ایجاد دانشگاه در منطقه سینا نه تنها نمی‌تواند به نفع مصر و مؤسسه الازهر باشد بلکه چه بسا می‌تواند با کمک به رشد وهابیت و سلفی گری در الازهر یا تقویت مبانی فکری تروریسم تکفیری خطرات آن را دوچندان سازد. براین اساس تصور می‌شود که عربستان در پوشش اعطای کمک مالی به مصر و مؤسسه دینی الازهر در تلاش است از ضعف بنیه مالی آنها برای پیشبرد فاز جدیدی از اهداف سیاسی خود استفاده کند که خطرات آن در عرصه فکری و دینی می‌تواند ابعاد منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در پی داشته باشد و بسترساز تهدیدهای جدید علیه جوامع بشری باشد. از این دید برخلاف آنچه برخی از مقامات سیاسی و دینی مصر بیان می‌کنند رویکرد عربستان با گفتمان وحدت در جهان اسلام و منطقه فاصله زیادی دارد، برای مثال مسئله فلسطین و قدس شریف (که علت و فلسفه وجودی هر دونهاد: اتحادیه عرب و سازمان همکاری اسلامی به شمار می‌رود) در رویکردهای منطقه‌ای عربستان هیچ محلی از اعراب ندارد و همه سیاست‌هایی که عربستان در سوریه، یمن، عراق و از همه مهم‌تر علیه ایران اتخاذ کرده خواسته یا ناخواسته به پیشبرد سیاست‌های رژیم صهیونیستی کمک کرده است. از این دید کاملاً مشخص می‌شود که عربستان با اتخاذ این سیاست‌ها در مسیر تضعیف همگرایی در جهان عرب و جهان اسلام گام برداشته و اگر اکنون ملک سلمان برای ایجاد آشتی بین مصر و ترکیه تلاش می‌کند بیشتر با این هدف است که این دو کشور را در چارچوب ائتلاف نوپای به اصطلاح اسلامی مبارزه با تروریسم در کنار خود نگه دارد و این ائتلاف را به پشتوانه‌ای برای دور جدید تحرکات خود قرار دهد که دست کم با دو مؤلفه ادامه ایران هراسی و عادی‌سازی روابط با اسرائیل قابل تشخیص است.

واکنش

العبادی خواستار خروج سریع‌تر از بحران شد

نشست سران سه‌گانه عراق برای حل بحران سیاسی این کشور بدون نتیجه تمام شد و حیدر العبادی نخست‌وزیر امروز برای رایزنی درباره لیست ارائه شده خود برای کابینه جدید به پارلمان می‌رود. نخست‌وزیر عراق خواستار پایان بحران بر سر کابینه خود شده است.

به گزارش الجزیره، رئیس جمهور، نخست وزیر، رئیس پارلمان و رهبران برخی از جناح‌های سیاسی عراق عصر یک‌شنبه در منزل فواد معصوم، رئیس جمهور، نشست مشترکی را با هدف دستیابی به راه حلی برای بحران سیاسی که درباره تشکیل کابینه جدید پیش آمده، تشکیل دادند. در این نشست حیدر العبادی نخست‌وزیر عراق از جناح‌های سیاسی خواست از شیوه‌ای که در سال‌های گذشته دنبال می‌کردند به ویژه به انحصار درآوردن قدرت و امتیازات که با اصل مشارکت ملی وساختار سیاسی مربوطه در تعارض بود دست بردارند. وی با انتقاد از حمله‌ای که به کابینه جدید می‌شود، گفت: دو مفهوم دولت و مشارکت عقب‌نشینی از برخی دستاوردها و سمت‌ها به نفع منافع همگانی و موفقیت را اقتضا می‌کند. العبادی با اشاره به اینکه کابینه‌ای را پیشنهاد کرده که یا پذیرفته یا رد می‌شود، گفت: نمی‌دانم چرا این مسئله به مشکل و بحرانی منجر شده است؟ وی در ادامه صحبت‌هایش درباره سقوط دولت تأکید کرد آنچه مورد نظر است یک تغییر جزئی است و این به معنای ایجاد یک خلأ دولتی نیست.

اخبار کوتاه

■ وقوع ۳ عملیات انتحاری در جنوب روسیه

منابع خبری از وقوع پنج انفجار در جنوب روسیه خبر دادند که سه مورد آنها عملیات انتحاری بودند. بنابر اعلام خبرگزاری «اسپوتنیک»، در شهر «استاوروپول» واقع در جنوب غربی روسیه سه عامل انتحاری خود را منفجر کردند. هدف یکی از حملات اداره پلیس و دیگری ساختمان وابسته به وزارت کشور بوده است. یک مقام قضایی با تأیید شنیده شدن صدای پنج انفجار گفت که عوامل انتحاری کشته شدند. پلیس استاوروپول هم حمله انتحاری به ساختمان پلیس را تأیید کرد. پلیس اعلام کرد که در این حملات به کسی آسیب نرسید. عوامل انتحاری وارد ساختمان پلیس شهر شده و خود را منفجر کرده‌اند.

■ نصب سامانه ضدخمپاره در تل آویو

رژیم صهیونیستی مدعی است سامانه‌ای برای هشدار زودهنگام شلیک خمپاره از نوار غزه ساخته است. به گزارش فارس، رادیو رژیم صهیونیستی اعلام کرد این رژیم برای اولین بار از سامانه‌ای استفاده می‌کند که درباره شلیک خمپاره از نوار غزه هشدار زودهنگام می‌دهد. رژیم صهیونیستی مدعی است این سامانه در نوع خود، در جهان اولین به‌شمار می‌رود. سامانه مذکور در طول مرزی نوار غزه با فلسطین اشغالی نصب می‌شود و به شهرک‌نشینان صهیونیست ۱۵ ثانیه فرصت برای پناه گرفتن می‌دهد. سامانه مذکور پایان ماه جاری (آوریل) برای اولین بار در شهرک «ناتیف هسراع» واقع در شمال بیت‌لاهیا نصب می‌شود.

■ استقبال ترکیه از سلمان در حد بنز

پادشاه عربستان روز دوشنبه سفر رسمی خود به ترکیه را با هدف بررسی برخی مسائل دوجانبه و بین المللی آغاز کرد. این اولین سفر سلمان بن عبد العزیز به ترکیه پس از نشستن بر تخت پادشاهی در ژانویه ۲۰۱۵ است. همچنین این سفر در آستانه آغاز دور جدیدی از مذاکرات صلح سوریه در ژنو در این هفته صورت می‌گیرد. به گفته منابع آگاه در دوره سفر وی به ترکیه هتل محل اقامتش بسته خواهد بود و ۵۰۰ دستگاه خودروی بنز برای انتقال وی و هیئت همراهش اختصاص داده شده است. همچنین گفته می‌شود که مقامات سعودی تمامی مایحتاج خود از جمله غذا و لباس را از عربستان می‌آورند.